

NOTAT Sygeplejerskers oplevelser med for tidlig udskrivelse i psykiatrien, afviste patienter og faglig forsvarlig sygepleje

I perioden 30. oktober til 19. november 2024 har DSR Analyse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 4.211 medlemmer af Dansk Sygeplejeråd, der arbejder i psykiatrien. Samlet deltog 1.894 medlemmer i undersøgelsen, hvilket svarer til en svarprocent på 45%. Analysen er baseret på helt og delvist gennemførte besvarelser. Dette notat handler om sygeplejerskernes oplevelser med for tidlig udskrivning, afviste patienter og mulighed for at yde faglig forsvarlig sygepleje.

Hovedresultater

- 33% af sygeplejerskerne oplever, at de i høj grad kan løse deres opgaver på et fagligt forsvarligt niveau. 55% i nogen grad, og 12% i mindre grad eller slet ikke.
- 37% har inden for den seneste måned oplevet, at patienter/borgere er blevet udskrevet før det, efter deres vurdering, var fagligt forsvarligt. 34% har oplevet det, men ikke inden for den seneste måned. 22% har ikke oplevet for tidlige udskrivelser.
- 26% af sygeplejerskerne på psykiatriske skadestuer har oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist inden for den seneste måned. 25% har oplevet det, men ikke inden for den seneste måned. 40% har ikke oplevet det.
- Blandt sygeplejersker ansat i socialpsykiatrien, distriktpsikiatrien eller på et psykiatrisk bosted angiver 31%, at de inden for den seneste måned har oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue. 39% har oplevet det, men ikke inden for den seneste måned. 17% har ikke oplevet det.

Faglig forsvarlighed

Tabel 1 viser, at en tredjedel (33%) af sygeplejerskerne i psykiatrien oplever, at de har mulighed for at løse deres opgaver på et fagligt forsvarligt niveau. 55% angiver, at de i nogen grad har muligheden. 12% angiver, at de i mindre grad eller slet ikke har mulighed for at løfte deres opgaver på et fagligt forsvarligt niveau.

Tabel 1. Oplever du, at du har mulighed for at løse dine opgaver på et fagligt forsvarligt niveau?

	Andel i alt	Antal
I høj grad	33%	588
I nogen grad	55%	974
I mindre grad	11%	188
Slet ikke	1%	20
Ved ikke	1%	11

Anm: n = 1.781 sygeplejersker beskæftiget i psykiatrien. Kilde: DSR Analyse 2024.

For tidlige udskrivelser i psykiatrien

Det fremgår af tabel 2, at 37% af sygeplejerskerne ansat på psykiatriske sengeafdelinger, socialpsykiatrien, distriktpsikiatrien eller på et psykiatrisk bosted i 2024 inden for den seneste måned har oplevet, at patienter/borgere er blevet udskrevet inden det, efter deres vurdering, var fagligt forsvarligt. 34% har oplevet det, men ikke inden for den seneste måned. 22% har ikke oplevet for tidlige udskrivelser. Det er et fald i oplevelsen af for tidlige udskrivelser siden 2018, hvor andelen var hhv. 39%, 40% og 16%.

Tabel 2. Har du oplevet, at patienter/borgere er blevet udskrevet, før det – efter din vurdering – var fagligt forsvarligt? *

	2018	2024
Ja, inden for den seneste måned	39%	37%
Ja, men ikke inden for den seneste måned	40%	34%
Nej	16%	22%
Ved ikke	5%	7%
Antal	1047	846

Anm. 2024: n=846. 2018: n=1.047. Sygeplejersker ansat på psykiatriske sengeafdelinger, socialpsykiatrien, distriktpsikiatrien eller på et psykiatrisk bosted. *Ordlyden på spørgsmålet til deltagere ansat i socialpsykiatrien, distriktpsikiatrien eller på et psykiatrisk bosted var: "Har du oplevet, at patienter/borgere er blevet udskrevet fra en psykiatrisk sengeafdeling, før det – efter din vurdering – var fagligt forsvarligt?". Kilde: DSR analyse 2018 & 2024.

De sygeplejersker, som inden for den seneste måned har oplevet, at patienter/borgere er blevet udskrevet, før de vurderede, at det var fagligt forsvarligt, er blevet bedt om at angive, hvilke oplevelser med for tidlig udskrivelse, de har haft. Deres svar fremgår af tabel 3. De to første kolonner viser andelen for dem, der har fået spørgsmålet, for både 2018 og 2024, dvs. dem, der har angivet, at de inden for den seneste måned har oplevet for tidlige udskrivelser.

I 2024 angiver 71%, at de inden for den seneste måned har oplevet, at patienter er blevet udskrevet på trods af, at de stadig havde behov for indlæggelse med behandling og pleje af specialuddannede sundhedsprofessionelle. 56% på trods af, at deres hjemmesituation var uafklaret, 54% på trods af, at effekten af deres medicin ikke var vurderet tilstrækkelig, 53% på trods af, at de ikke viste tegn på bedring, og 42% på trods af, at opfølgning ikke var koordineret.

Sammenlignes 2024 med 2018 fremgår det, at en lidt mindre andel har oplevet, at patienter er blevet udskrevet på trods af, at de stadig havde behov for indlæggelse med behandling og pleje af specialuddannede sundhedsprofessionelle. Samtidig er andelen, der oplevet følgende større: at patientens hjemmesituation var uafklaret, at effekten af medicin ikke var vurderet tilstrækkeligt, at de ikke viste tegn på bedring, og at opfølgning ikke var koordineret.

Den største forskel på de to år er andelen, der angiver, at de inden for den seneste måned har oplevet, at en patient/borger er blevet udskrevet på trods af, at de ikke viste tegn på bedring. I 2018 angav 40% at de havde oplevet det, mens 53% i 2024 har oplevet det.

Tabel 3. Hvilke af følgende oplevelser har du indenfor den seneste måned haft med patienter, der er blevet udskrevet, før du vurderede, at det var fagligt forsvarligt?

Patient/borger blev udskrevet på trods af, at ...	2018*	2024*	2018**	2024**
... han/hun stadig havde behov for indlæggelse med behandling og pleje af specialuddannede sundhedsprofessionelle	76%	71%	29%	26%
... at hans/hendes hjemmesituation var uafklaret	49%	56%	19%	21%
... at effekten af medicin ikke var vurderet tilstrækkelig	50%	54%	19%	20%
... at han/hun ikke viste tegn på bedring	40%	53%	15%	20%
... at opfølgning ikke var koordineret	38%	42%	15%	15%
Ingen af ovenstående oplevelser	2%	1%	1%	0%
Ved ikke	0%	1%	0%	0%

Anm: 2024: n = 312/846. 2018: n = 404/1047. Sygeplejersker ansat på psykiatriske sengeafdelinger, socialpsykiatrien, distriktpsikiatrien eller på et psykiatrisk bosted. Andel* er andelen af deltagere, der har oplevet for tidlige udskrivelser inden for den seneste måned (312/404). Andel ** er andele af alle deltagere (846/1047). Kilde: DSR Analyse 2018.

Afviste patienter

Hver fjerde (26%) sygeplejerske ansat på en psykiatrisk skadestue har inden for den seneste måned oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på den skadestue, som de arbejder på. En yderligere fjerdedel (25%) har oplevet det, men ikke inden for den seneste måned. 40% angiver, at de ikke har oplevet det. Andelen er ca. på niveau med svarerne i 2018. Dette fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Har du oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på den psykiatriske skadestue, som du arbejder på? (Psykiatrisk skadestue)

	2018	2024
Ja inden for den seneste måned	26%	26%
Ja, men ikke indenfor den seneste måned	23%	25%
Nej	45%	40%
Ved ikke	6%	10%
Total:	110	93

Anm.: 2024: n=93. 2018: n=110. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Data er baseret på sygeplejersker som er ansat på en psykiatrisk skadestue.
Kilde: DSR Analyse/MEGAFON

Tabel 5 viser andelen af sygeplejersker ansat i socialpsykiatrien, distriktpsykiatrien eller på et psykiatrisk bosted, som har oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue. I 2024 angiver lidt under en tredjedel (31%), at de inden for den seneste måned har oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue. 39% har oplevet det, men ikke inden for den seneste måned. Under hver femte (17%) angiver, at de ikke har oplevet det. De resterende 12% har svaret ”Ved ikke” til spørgsmålet.

Andelen, der angiver at have oplevet at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue er 10 procentpoint højere i 2024 end i 2018 (fra 21% til 31%), mens andelen, der svarer nej til, at de har oplevet det, er faldet med 4 procentpoint (fra 21% til 12%).

Tabel 5. Har du oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue? (social- og distriktpsykiatrien, psykiatrisk bosted)

	2018	2024
Ja inden for den seneste måned	21%	31%
Ja, men ikke inden for den seneste måned	38%	39%
Nej	21%	17%
Ved ikke	21%	12%
Total:	312	189

Anm.: 2024: n=189. 2018: n=312. Data er ikke vægtet. Procenterne kan afvige fra 100 pct. pga. afrundinger. Data er baseret på sygeplejersker som er ansat i socialpsykiatrien, distriktpsykiatrien eller på psykiatriske bosteder.
Kilde: DSR Analyse/MEGAFON.

De sygeplejersker, der inden for den seneste måned har oplevet, at behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue inden for den seneste måned, er blevet bedt om at angive, hvad de er blevet afvist på trods af. Det fremgår af tabel 6, at 66% inden for den seneste måned har oplevet, at patienter er blevet afvist på trods af, at de havde behandlingskrævende symptomer på angst, medicinbivirkninger eller liggende. 55% har oplevet afvisninger af patienter, på trods af, at de stod i en uholdbar situation efterfølgende. 34% på trods af behov for observation fra specialuddannet personale. 18% på trods af behov for akut undersøgelse af tegn på somatisk sygdom. Og 10% på trods af, at de ikke var blevet undersøgt af en læge.

Tabel 6. Hvilke af følgende oplevelser har du inden for den seneste måned haft med pleje- eller behandlingskrævende patienter/borgere, som blev afvist på en psykiatrisk skadestue?

Patient/borger blev afvist på trods af, at han/hun...	2018	2024
... havde behandlingskrævende symptomer på angst, medicinbivirkninger eller lignende	50%	66%
... stod i en uholdbar situation efter afvisningen	54%	55%
... havde behov for observation af specialuddannet personale	24%	34%
... havde behov for akut undersøgelse af tegn på somatisk sygdom	16%	18%
... ikke var blevet undersøgt af en læge	7%	10%
Ingen af ovenstående	11%	5%
Ved ikke	3%	2%
Total:	93	83

Anm.: 2024: n=83. 2018: n=93. Data er ikke vægtet. Det har været muligt at sætte flere krydser, hvorfor den totale procentsats overstiger 100. Data er baseret på sygeplejersker som er ansat på en psykiatrisk skadestue, i social- eller distriktpsychiatrien eller på et psykiatrisk bosted, og som har oplevet, at pleje- og behandlingskrævende patienter er blevet afvist på en psykiatrisk skadestue. Kilde: DSR Analyse/MEGAFON